

УДК 632. 633.34.631.6

Боровик В. О., канд. с.-г. наук, старш. наук. співроб.,

Кузьмич В. І., канд. с.-г. наук, старш. наук. співроб.,

Клубук В. В., старш. наук. співроб.,

Рубцов Д. К., аспірант

Інститут зрошуваного землеробства НААН

e-mail: izz.ua@ukr.net

ОЦІНКА НОВИХ ЗРАЗКІВ СОЇ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Протягом 2014 по 2016 рр. в Інституті зрошуваного землеробства НААН вивчалися 33 інтродуковані зразки з Казахстану та 4 сорти, надіслані для досліджень з Устимівської ДСР.

Результати досліджень показали, що сорти казахської селекції виявились стійкими до посушливих умов Півдня України. За ознакою «мала» та «середня» висота рослин їх можна розділити на дві, майже рівноцінні за кількістю номерів групи: 53 % сортів володіли «малою» висотою рослин, 31,0–70,0 см (Староукраїнка, УСХІ 6 (RUS), А 9/562 (KAZ) та ін.), 47 % – «середньою», 71,0–110,0 см (А 14/253, 02636; А 10/29-21, 02634 (KAZ); Актай (HUN) та ін.). Після трирічного вивчення інтродукованих зразків виділені наступні джерела цінних ознак: «дуже короткого» періоду вегетації сходи-повна стиглість (90–100 діб) – Актай, 0142258 (HUN), А 9/562, 02633 (KAZ); «короткого» періоду вегетації сходи-повна стиглість (101–120 діб), А9/363, 02614; А 9/67-2 1, 02615; Роза, 02609 (KAZ); «велике» прикріплення нижнього бобу над рівнем ґрунту (12,1–16,0 см) – А 16/145, 02637; А 14/253, 02636 (KAZ); «високого» врожаю насіння (117%) – Б 46/6-1, 02643 (KAZ); Староукраїнка, 014728 (RUS), «високої» маси 1000 штук насіння (191–250 г) – Б 19/622, 02639 (KAZ).

Особливої уваги заслуговують сорти, такі як А 9/363, 02614; А 9/67-2 1, 02615; Роза, 02609

(KAZ) володіють коротким періодом вегетації «сходи-повна стиглість», стійкістю проти хвороб та посухи. Зразки А 16/145, 02637; А 14/253, 02636 (KAZ) мають «велику» висоту прикріплення нижнього бобу над рівнем ґрунту, стійкі проти хвороб та посухи. Б 46/6-1, 02643 (KAZ) поєднує в собі ультра скоростиглість, «високий» врожай насіння, стійкість проти хвороб, а Б 19/622, 02639 (KAZ) – «високу» масу 1000 штук насіння, стійкість проти хвороб та посухи.

Вивчення зразків сої дозволило виділити еталони за ознаками: «висока» маса 1000 штук насіння (195 г) – Б 19/622, 02639 (KAZ); «низька» маса 1000 штук насіння (110 г) – Б 19/622, 02639 (KAZ); тривалість періоду вегетації сходи-повна стиглість «дуже короткий» (94–100 діб) – Актай, 0142258 (HUN), А 9/562, 02633 (KAZ); «велика» висота прикріплення нижнього бобу над рівнем ґрунту (16,4–19,9 см) – А 16/145, 02637; А 14/253, 02636 (KAZ); «високий» урожай насіння (117 %) – Б 46/6-1, 02643 (KAZ), які в подальшому рекомендуються для наукової роботи.

Всі інтродуковані зразки виявились стійкими проти розтріскування оболонки бобу. Трьохрічні дослідження матеріалу, інтродукованого у 2014 році, дозволило виділити 17 джерел цінних ознак та 8 зразків-еталонів.

УДК 602.02:57.085.2:631.527.635.13

Бородай В. В., канд. біол. наук, доцент кафедри екобіотехнології та біорізноманіття,

Дорош В. В., бакалавр

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Парій М. Ф., канд. біол. наук,

Сидоров А., аспірант

Всеукраїнський науковий інститут селекції (ВНІС)

e-mail: dorosh.viktoria@mail.ru

ВИКОРИСТАННЯ КЛІТИННИХ ТЕХНОЛОГІЙ *IN VITRO* В СЕЛЕКЦІЇ МОРКВИ СТОЛОВОЇ (*DAUCUS CAROTA* L.)

Створення вітчизняних генотипів, в тому числі і моркви столової (*Daucus carota* L.), які здатні максимально ефективно використовувати біокліматичний ресурс конкретного регіону, виявляти толерантність до стресових умов середовища, забезпечувати достатньо високу реалізацію генетичного потенціалу продуктивності, є стратегічним завдан-

ням сучасної селекційної науки (Черненко Е. М., 2003, Сергієнко О. Ф., Баштан В. Б., Горова Т. К., 2004, Сергієнко О. Ф., 2012, Корнієнко С. І., Кондратенко С. І., Івченко Т. В., 2013). Біотехнологічні методи широко використовуються в селекції рослин. В культурі *in vitro* *Daucus carota* здійснюються дослідження у Росії, Португалії, Польщі,